

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 61,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 288, za pol
leta K 144, za četrt leto
K 72, za mesec K 24.
Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 61,
Učiteljska tiskarna.

Pozdravljeni, nositelji naše kulture!

Jutri se sestanejo k III. redne-
mu zveznemu občnemu zboru „Svo-
bode“ delegati, da dajo delu v tej
velevažni delavski organizaciji no-
vega življenja in novih smernic. Da-
nes moramo z žalostjo ugotoviti, da
organizacija — ena najvažnejših od
vseh naših socialističnih organiza-
cij — v danih razmerah ni mogla ta-
ko delovati, kakor je nje namen, da
ni bilo prave ljubezni — in pred-
vsem da ni bilo prave glave. Goto-
vo: organizacija ima in je imela ze-
lo težko stališče. Manjkali so pro-
stori, manjkala so materialna sred-
stva, manjkalo je ljudi — in kar je
najbolj žalostno in vsega obsojanja
vredno: našli so se delavci, ki so
ovirali delo v organizaciji, misleč,
da s tem koristijo „resnični“ soci-
jalistični stvari!

Ravno to poslednje je tisto, kar
nam najbolj jasno dokazuje potrebo
te organizacije v potrebo umstvene
in srčne kulture vsakega posameznika
delavca in širokih delavskih mas.
Le tako bo možno postaviti socija-
listično gibanje na resnično sociali-
stično podlago. Velika je naloga, ki
čuva vse „Svobodaše“. Obvarovati
morajo — primer še le vstvarjati
resnično socialistično kulturo, soci-
alistično etiko in resnično sociali-
stično ideologijo pred gnjilimi me-
ščanskimi primesi lepo zvonečih
timen!

To je težko delo, kajti — bodimo
odkritosrčni — gnjili meščanski in-
dividualizem je našel plodno polje
med socialističnimi delavci — ozi-
roma nedelavnimi nazo i socialisti.
Tej ideologiji moramo radikalno
stopiti v bran — ustanoviti moramo
žive in znanstvene podružnice
„Svobode“, ki bodo širom naših po-
krajnih skupljale delavstvo v telo-
vadni enotah, dramatičnih odse-
kih, literarnih, abstinentskih, šahov-
skih krožkih in raznih športnih klu-
bih, kjer bo vedno iznova imelo
priliko spoznavati dobre, pozitivne
plodove umstvene in srčne kulture.

Danes je komaj 1 odstotek na-
šega socialističnega delavstva vča-
ljenega pri edini svoji kulturni or-
ganizaciji. To je brezdvomno, milo
rečeno, zelo slabo! O krivcih danes
ne bomo govorili — upamo da bo to
vprašanje razčistil kongres, toda
eno moramo reči: socialistično de-
lavstvo pri drugih vprašanjih se bolj
zaveda svojih dolžnosti kot
pri nas!

Upajmo, da bo današnji zbor de-
legatov znal ustvariti predpogoje,
da se to gibanje postavi na čisto
drugo temelje, predvsem pa da bo
do znali pritegniti najširše plasti de-
lavstva v podružnice.

V tem upanju in s to željo po-
zdravljamo vse došle delegate prav
iskreno!

Pismo iz Beograda.

(Situacija. — Parlament. — Vznemirjenje.)

Beograd, 26. okt. 1921.

Karlov povrat na Madžarsko je
v bengalični luči osvetlil silno težak
položaj v Srednji Evropi in še po-
sebej težak zunanje politični polo-
žaj, v katerem se nahaja naša dr-
žava. Restavracija Habsburgovcev
na Madžarskem ne pomeni samo
opasnosti za nacionalne države na-
stale na razvalinah bivše habsbur-
ške monarhije, ampak pomeni tudi
korak nazaj k reakcionarnemu fev-
dalizmu, ki je vladal pred vojno v
Srednji Evropi. Globoki in življen-
ski so torej razlogi, iz katerih zahte-
vajo vsi narodi in vse politične
stranke v Srednji Evropi, da se na-
pravi enkrat za vselej konec habs-
burški nevarnosti.

Ali — naslednike stare donav-
ske monarhije pušča v tem vpraša-
nju Velika antanta na cedilo. Po-
seben neodkritosrčen je pri tem
igra, ki jo igra Italija. V vsej svoji
ogabnosti in neodkritosrčnosti se
kažejo kapitalistične vlade zapada,
hoteč obdržati države Srednje Ev-
rope v šahu s tem, da izigravajo
eno teh držav proti drugi. Italija pa

ima pri tem še poseben interes, da
škodí Jugoslaviji, v kateri vidi svo-
jo bodočo smrtno sovražnico, kjer-
koli ji le more.

In kakor je Italija v vprašanju
Burške prizadjala Mali antanti uda-
rec s tem, da je sama vzela v roke
posredovanje med Avstrijo in Mad-
žarsko, tako izgleda tudi sedaj, da
bo Italija sprečila energičen nastop
Male antante. Tako se napolnjuje
zrak z elektriko: in če bo tudi Kar-
lova afera končana bolj ali manj ra-
dikalno, napetost bo ostala v ozrač-
ju in se bo vse večala in večala,
dokler ne bomo stali poprej morda,
kakor si mislimo, pred krvavimi do-
godki, ki se bodo odigrali ob obali
Jadranskega morja.

Krivda bo obojestranska, čeprav
se mora Italiji priznati, da nas v
tem pogledu nadkriluje. Z brezpri-
merno brezvestnostjo ustvarja „itali-
janski minister zun. zadev, Della
Toretta, konflikte; ustvarja pa jih
tudi naša vlada. Zamorem čisto to-
čno povdariti, da je albansko vpra-
šanje v obliki obmejnih spopadov

aranžirala naša vlada, hoteč doseči
diplomatski uspeh pri razmejitvi Al-
banije.

Javno mnenje v Beogradu je vz-
nemirjeno vsled teh zunanje-politič-
nih dogodkov. Razburjena je tudi
vlada in si išče zaslombe za svoje
dalekosežne sklepe. A pravega sred-
stva noče najti; dasiravno je parla-
mentarna sezija odprta, vendar
ne mara, da bi imel parlament seje.
Mnenja smo, da bi parlament bil v
tej situaciji vladi potreben, a za dr-
žavo koristen, ker bi zamogel vladi
stopiti na prste, kakor hitro bi vla-
da hotela iti preko potrebnih mej in
kakor hitro bi naša diplomacija ne
zapustila svojih dosedanjih pogreš-
nih poti.

Skupni vrhovni organ vseh treh
socialističnih strank v državi je o
madžarskem vprašanju izdal prete-
čeno nedeljo svojo resolucijo. Izra-
ža se proti oboroženi intervenciji na
Madžarskem, kar je prav; samo zdi
se nam, da razlogi, ki govorijo proti
oboroženi intervenciji niso točno na-
šteti. Proti oboroženi intervenciji
smo zato, ker nimamo zaupanja v
vlado, da ne bo hotela kaj več, ka-
kor samo točno izpolnitev mirovne

pogodbe. Pašičevi vladi ne more
delavstvo zaupati, da bo iz čistih
namenov ravnala, ampak bojazen je
opravičena, da bo hotela i pri tej
priliki v kalnem ribariti.

Vznemirjenje v Beogradu sta po-
večala dva velikanska požara, ki sta
v zadnjih dneh divjala v Beogradu.
Zgorelo je nekaj ladij in vagonov
petroleja in dva dni nato nekaj ma-
gacinov na kolodvoru. Sumi se, da
sta ta dva požara v zvezi s Karlovo
avanturo na Madžarskem, kar je
mogoče točno. Gotovo je, da so
habsburške niti razpletene široko
naokoli in da bo zato treba ostrih
škarij, da se jih odseče.

Proletariat obžaluje v tem hipu
samo to, da nima toliko moči, da bi
zamogel sam vzeti iniciativo v ro-
ke in razčistiti položaj; meščanskim
vladam pa, posebno pa naši, ki je do
kosti reakcionarna in dostikrat zlo-
činsko nemarna in avtokratična, pa
ne zaupamo.

Poklicali pa bomo pri prvi pri-
liki nosilce naše zunanje politike na
odgovor in upajmo, da bo obračun
temeljit.

n. n.

Razorožitvena konferenca kapitalističnih držav.

Novembra t. l. se sestane na po-
ziv predsednika Zedinjenih držav
ameriških, Hardinga, v Washingto-
nu mednarodna razorožitvena kon-
ferenca kapitalističnih držav vsega
sveta.

Od kar je padel Wilson in njego-
vih 14 točk, je bilo opažati, da ame-
riška republikanska stranka čimda-
lje bolj odklanja sodelovanje z Zve-
zo narodov, ki so jo skovali antant-
ni mogotci na pariški mirovni kon-
ferenci. In ko je bil Harding vstoli-
čen predsednikom, je bil kmalu nato
izdan poziv na razorožitveno kon-
ferenco.

Naravno je, da je dobila Liga na-
rodov, ki si je stavila tudi splošno
razorožitev v svoj program, vsaj
navidezno občuten moralen udarec,
ki pa ni namerjen, kakor izgleda,
na resnično razoroževalno delo,
temveč je le politično maskiranje
ameriškega kapitalizma, ki si želi
pod eno ali drugo firmo uveljaviti
svojo gospodarsko supremacijo. To
se prav lahko opazi zadnje čase iz
velikih ameriških kapitalističnih
dnevnikov. Kajti čim bliže prihaja
čas konference, tem jasneje prihaja
uradno in poluradno republikansko
časopisje na dan s pravo barvo.
Med tem ko demokratično časopisje
še vedno živi v iluzijah Wilsonove
politike in ji tudi več ali manj sledi,
piše republikansko časopisje odkri-

to, da washingtonska konferenca
ne more razpravljati o kakšnem te-
meljitejšem razoroževanju, ampak
bo njena naloga le iznajti, v koliko
so pripravljene na ta korak razue
druge države in vlade, kot angle-
ška, japonska, francoska in italijan-
ska. Kako neki? Narodi vendar še
niso tako razviti, da bi mogli izha-
jati brez vojn! Predloženi pa da bo-
do vseeno načrti za znižanje naobo-
rožbe. To se pravi, da se narodi ne
bodo bolj naoboroževali, ampak
manj. To je potrebno in spada v mi-
nimalni program kapitalizma, kajti
s prevelikim naoboroževanjem se
nalaga ljudstvu prevelike davke, ki
ga naredijo nervoznega, kar vsekakor
ni dobro za vlade in za razvoj ka-
pitalizma. Toda če razni vladni za-
stavniki na konferenci ne pridejo do
nobenega dovoljnega zaključka, te-
daj bo začela Amerika s tako ogro-
nimim naoroževanjem, ki bo daleč
prekašalo ne le Japonsko, temveč
tudi Anglijo. Može, ki bodo zasto-
pali na tej konferenci Zedinjene dr-
žave — pravi to časopisje — so
može, ki se ne udajajo iluzijam, am-
pak so praktični.

Ali je iz teh izjavanj ultra ka-
pitalističnih časopisov posneti kaj ta-
kega, kar bi v resnici orgožalo raz-
oroževalno delo Lige narodov?
Niž! Pač pa obstaja v washington-
ski konferenci možnosť kokurence,

ki bi pokopala Ligo narodov samo,
in bi prišla na površje „Asociacija
ali zveza narodov“ — to, kar je re-
publikanska opozicija zapisala v svoj
prospektivni program že v času, ko
se je sukal Wilson med evropskimi
diplomati. In kaj naj pomeni za svet
taka „Asociacija narodov“?

Republikanski političarji in njho-
vo časopisje kaj radi napadajo Ligo
narodov, češ, da ni demokratična,
ker je sestavljena iz vladnih kro-
gov, ne pa iz ljudskih zastopnikov,
ali parlamentarnih skupin. Asociaci-
ja narodov, ki jo imajo oni v mislih,
pa da bi bila demokratična instano-
va, ker bi bila sestavljena iz ele-
mentov, ki bi bili odgovorni svojim
parlamentom. Naravno je, da bi ime-
la pri tem prvo besedo Amerika, ker
bi bila ta ustanova prispodoba poli-
tične demokracije, kakršno pozna
Amerika. Z drugimi besedami: Ame-
rika mora Evropo najprej amerika-
nizirati, tedaj šele ji bo mogoče de-
lati z njo roko v roki, kakor je to
zamislił Wilson. S tem amerikanizir-
anjem pa je seveda v zvezi ameri-
ški kapital. Ameriški kapital pač že
sedaj deluje z Evropo, tudi če Evro-
pa še ni politično amerikanizirana.
Politična revolucija po ameriškem
vzoru v Evropi, menijo republikan-
ci, bi pomirila radikalne duhove v
Evropi in bi bilo radi tega vlaganje
ameriškega kapitala v Evropi si-
gurnejše. Če se doseže torej taka

forma Asociacije narodov, kot si jo
želi ameriški kapitalizem, tedaj je
naravno Amerike dolžnost, da go-
vori o razoroženju, če pa načrt pro-
pade — propade s tem tudi vpraša-
nje o reduciranju naoborožbe, na-
mesto tega pa nastopi za Ameriko
perioda intenzivnega oboroževanja,
da s silo varuje to, kar ima v Evro-
pi in drugje. Eno ali drugo pride do
veljave, in to bo ostalo v veljavi ta-
ko dolgo, dokler se evropski prole-
tariat — zlasti Rusija — dobroga
gospodarsko ne opomore in organi-
zira; čim se to zgodi, tedaj bo do-
bil ameriški kapitalizem brezdvom-
no svoj ultimatum, ki ga bo spravił
ali iz evropskega trga, do napovedi
vojne ali do takih političnih mo-
difikacij tostran oceana, ki bodo po-
menile avtomatičen prehod iz poli-
tične demokracije v industrialno. To
pomeni, da Amerika ne bo amerika-
nizirala Evrope, pač pa naobratno.
In ko se to zgodi, pride šele pravil-
klic razoroženja in vstopavljenja
Zveze narodov. To je morda še da-
leč — lahko pa tudi ne.

Pozivi, ki jih izdajajo danes raz-
ne vlade v svrhu razoroženja niso v
naših očeh nič drugo kot politične
maske, da se pod njih zaščito orga-
nizira ustanove, ki naj utrdijo seda-
nji kapitalistični režim. O tem se bo-
mo prej ali slej lahko prepričali.

LISTEK.

H. Mann — Ivan Albrecht:

SIROMAKI.

Roman.

(Dalej.)

Zdaj, prav zdaj se je pojavila luna in je
razlila mesečino na hišo in vrt. Skrivnostno
mu jo je darovala, barve sanj in koprnečih
bajk, temnomodre sence, steno srebrno. Kakor
ženska mu je ponudila posest. On se je opo-
tekel.

Že se je spet bližal avtomobil. Balrich je
planil vzmak med jelke, je potem hušknul spet
ven in je hitel nato z donečim korakom po
cesti naprej, cele ure hoda.

Ko se je spet vračal, je ogrinjal vilo viš-
njavi pajčolan ranega jutra. Ptčki so se že
oglašali in vlažne vonjave so se dvigale, ven-
dar je še mesečina obevala pota. Tam zadaj
je kapljala voda s terase. Ali ne: bitje, v dolgi
svileni haljini, je stopalo počasi nizdoli, s stop-
nicami na stopnico. Iskal je obraza in je našel
le oči, oči svoje sestre Leni.

„Vidiš,“ je dejal, „to je za nas.“

Čutil je: „Zakaj jaz mesto Hesslinga? Ker
je vendar tudi Leni tu.“

Tako je zaplakal, skrit med jelovim ve-
jevjem. Ko se je naplakal, je šel proti tovarni,
kar preko polja, in se je izogibal hiši. Ni treba,
da bi spoznal ogleduh pri vratih na njem mi-
nulo noč.

Ko je zvečer spet oblekel suknjč, je na-
letel na tuj predmet v njem. Knjiga — knjiga
gospoda Bucka. „Zdaj se pokaže, kako bom
ukrenil,“ je mislil nadežno in jo je odprl. Kaj
je to? Vsekrizem tuje besede, poleg njih nem-
ške, in zraven stavki — kot za otroke. Učna
knjiga latinskega jezika — še manj, latinski
abecednik... Delavec ga je hitro spet spravil
in je odšel domov, s povešeno glavo.

Doma pa jo je dvignil. Razumel je in se
je odločil. Kruh, sir — potem pa brž za smre-
kovo mizo, na kateri še nikdar ni bilo ničesar.
Zdaj je knjiga na njej. Treba se je je naučiti
— in potem drugo in spet tretjo, in še vedno
tičiš, dvajsetletnik, pri tem, kar že znajo dečki.
Ne veš, koliko časa. In ne veš, kako, toda uči
se! Tvoja je noč. Vse noči so tvoje. Uči se!

Ko se je začelo daniti, je legel, in tri ure
kasneje si je util iz vrča vode na glavo ter je
odšel delat, korakoma z drugovi.

Tako je nadaljeval Balrich svoje življe-
nje — in prva, ki je postala pozorna, je bila
Tilda. Pomiril jo je in ji je žrtvoval urico, ki si
jo je potem pritrgal pri spanju Ker pa trajno

ni mogel tako, ji je kar povedal, da se lahko
shajata samo ob nedeljah, češ da ponoči dela.
Nekšen stroj skuša izboljšati — in to mu bo
vrigo dosti denarja in mu prineslo službo. Vsa
bodočnost njegova zavisi od tega. Silno raz-
burjena je ona upirala vanj svoj pogled in je
bila vsa splašena. On je še dejal: „Kaj neki mi-
liš, da nočem proč od tod? Na vsak način do-
sežem to in bom bogat!“

Tu je zaihtela in odvrnila:
„Potem me zapustiš.“
Rekel je, da ne; toda verjela mu ni. Ven-
dar pa mu je obljubila, da bo molčala o vsem.
Nato je šla, skoro sama od sebe in sklonjena
v svoji ruti — a Balrich je imel svojo noč
pred seboj.

Dve nedelji kasneje, ko se je bil ravno
naučil zadnjo stran knjige, je potrkalo na vra-
ta. Priklanja se z glavo je prišel pobič na
dan, pobič v volini modri obleki, v lakastih
čevljih in z lahkomišljenim obrazom bogatih
otrok. Odložil je čepico na posteljo in je ljud-
no poprosil, če sme sedeti.

„Bo malo dolgo trajalo,“ je rekel. „Papa
hoče, da mi vse poveste na pamet.“

Pobič je odprl knjigo.

„Jaz sem namreč že zdavnaj spet pozabil
vse to,“ je izjavil. „Zakaj se hočete sploh

uciti?“ je vprašal zaupno. „Kratkočasno to
baš ni.“

Balrich je dejal:

„Ne živim za kratek čas.“

Zdaj je odgovoril deček:

„Vem: denarja hočete. Našega denarja
hočete. Le nikar se ne čudite,“ je rekel pre-
prosto. „Papa je moj prijatelj in mi zaupa
marsikaj.“

Delavec, negotov, kaj naj si misli, je mo-
tril malega bogatina, ki se je smieljal — in je
opazil pri tem, da gledajo oči pravzaprav zelo
vedro in jasno. Samo usta so otroško odprta,
in nepomislivo bedasto izgledajo visoko vzbo-
čene obrvi, pod tistim vihravim parom plavih
kodrov. Glava ozka, rame tako šibke; — en
sam udarec, je pomislil Balrich, in mali ne-
sramni ničče* bi telebnil s stola... Mesto tega
je začel okorno pripovedovati. Deček ga je
prekinil.

„Trenotek, prosim. Moje ime je Hans
Buck Stirinajst let, enajst mesecev. Pokadiva
cigareto?“

Napake mu je popravljal oblastno, toda le
mimogrede. Nekaj strani — pa je imel dovolj.

* Človek, ki ni za nič na svetu. Op. prev.

(Dalej prih.)

Brzjavlj.

NARODNA SKUPŠČINA.

LDU. Beograd, 28. okt. Jutri ob 10. dopoldne se sestane narodna skupščina k prvi redni seji, na kateri bo samo določen dnevni red za prihodnjo sejo, ki se bo bržkone vršila v četrtek. V parlamentarnih krogih trdijo, da se bo na prihodnji seji otvorila politična debata, na čemer bo mogoče vsakemu govorniku razložiti svoje mnenje o njem.

LDU. Beograd, 28. okt. Prvi pododsek zakonodajnega odbora za finance in trgovino bo imel svojo sejo jutri ob 16. Na tej seji se bo razpravljalo o uradnih naredbah kakor tudi o poročilih posl. Jovana Jovanovića in Jovana Gjonovića.

LDU. Zagreb, 28. okt. »Narodna Politika« poroča iz Beograda: Prva redna seja parlamenta bo otvorjena z ukazom, ki je bil včeraj popoldne podpisan. Posl. Stefan Barić od Hrvatske ljudske stranke in posl. Gjonović (republikanec) sta zahtevala na seji načelnikov klubov, naj se ob tej priliki otvori politična debata. Vlada je na to zahtevo pristala. Ko se Pašić vrne s kraljem, bo kralj prisegel na ustavo ter bo Pašić imel ekspozice o zunanjih in notranji politiki. Zatem se bo otvorila politična debata, za katero vlada v parlamentarnih krogih živahno znanje.

ZAKONODAJNI ODBOR.

LDU. Beograd, 27. okt. Prvi odsek zakonodajnega odbora je predlagal uredbe trgovinskega ministarstva. Pri tej tej priliki so razpravljali o trgovinskih pogodbah, posebej o trgovinski pogodbi z Avstrijo, kateri je rok potekel in se podaljšal do konca tega meseca. Odsek je sprejel predlog, da se trgovinski minister pooblasti, da sme to pogodbo še podaljšati, dokler ne bodo končana pogajanja o novi trgovinski pogodbi.

LDU. Beograd, 27. okt. Danes popoldne je imela tretja sekcija zakonodajnega odbora sejo, na kateri se je nadaljeval pretres uredbe o naseljevanju in izseljevanju. Razpravljali so o vprašanju prevoznih sredstev, o načinu prevoza izseljencev, o ureditvi izseljeniških fondov, o načinu dovoljevanja in odvzemanja koncesije za prevoz in končno o kazenskih odredbah proti zlorabam s strani prevoznih družb in agencij. Ta uredba se bo končno redigirala že jutri predložila plenumu zakonodajnega odbora. Na prihodnji seji, ki se bo sklicala pismeno, se bodo pretresale nedovršene uredbe o invalidih in dobrovoljcih ter o zavarovanju delavcev.

OFENZIVA V ALBANIJ?

LDU. Zagreb, 28. okt. »Novosti« poročajo iz Beograda: Davi se je pričela ofenziva naših čet na albanski meji. Naša vojska je po preciznem topniškem ognju prekoračila mejo. Njena naloga je zavzeti samo

strategične pozicije, da bi se država zavarovala pred neprestanimi napadi arnavtskih tolp. Znano je namreč, da je bila dosedanja demarkacijska črta za našo državo popolnoma nemogoča. Zato se pričakuje od pogajanj, ki jih vodi Pašić v Parizu, da bo došlo do popravka te meje. Dosedaj so v tem pogledu dospele ugodne vesti.

LDU. Beograd, 28. okt. Presbiri poroča iz Korče: Po zaupnih poročilih je pričela tiranska vlada proti nam oboroževati tudi prebivalstvo v ozadju svojih čet. Tako je došel te dni v Bulcise Valdat Kaplahej iz Mata s 70 ljudmi ter pričel razdaljati med prebivalstvo tega kraja puške, municijo in bombe.

DOGODKI V ČRNI GORI.

LDU. Zagreb, 28. okt. »Jutarnji List« poroča iz Beograda: Iz Cetinja poročajo, da zasledujejo odmetnika dr. Vukošina Markovića orožniki, omladinci in seljaki. Sedaj poročajo, da se nahaja v bližini Cetinja in da je v njegovi četi samo devet oseb. Tudi od tu so ga izgnali in pravijo, da beži proti Reki. Brez dvoma skuša priti v Skader, kjer bo gotovo našel zavetišče. Prijeti njegovi tovariši se obnašajo zelo drzno pred preiskovalnim sodnikom in pred policijo ter energično zagovarjajo svoje komunistične ideje. Dr. Vukošin Marković je živel precej časa v sovjetski Rusiji, kjer sta ga Ljien in Trockij pošiljala na razna mesta Rusije z raznimi misijami. Marković se naravno ni mogel sprijazniti s tihim življenjem v mali vasi, kjer je živel pod policijskim nadzorstvom, vsled česar je pobegnil v gore. Njegovi komunistični tovariši se niso čutili tako vezane v krajih, v katerih so bivali, zato sedaj tudi niso sledili njegovemu pozivu k vstaji.

MEDNARODNA DELOVNA KONFERENCA V ŽENEVI.

LDU. Ženeva, 27. okt. Na tretji seji mednarodne delovne konference so razpravljali o vprašanjih pristojnosti in oportunitete. Konferenca je izjavila, da se smatra kot pristojno za razpravo teh vprašanj. Po daljši debati se je glasovalo o resoluciji, ki so jo predložili Mahaim (delegat belgijske vlade), Baldedi (delegat italijanskega delavstva) in Joubaux (delegat francoskega delavstva). Resolucija veli: Konferenca se smatra kot pristojna za obravnavanje delavskih pogojev za poljedelstvo in sklence, da se pretresajo vprašanja o ureditvi delovnega časa, o pobijanju brezposelnosti in njeni posledici ter vprašanje o varstvu žena in otrok pri poljedelstvu. Fontaine (Francija) je protestiral proti zaključku obravnavanja, ker zastopniki Francije ne morejo označiti svojega stališča. Resolucija je bila potem sprejeta s 54 proti 20 glasovom.

do krvotilja, upanje pa tudi, da bo mala antanta ukrenila vse, da ne bo povzročiteljica.

+ V karakterizacijo avstrijskih klerikalcev podajamo naslednji članek dunajske »Reichspost«: Glavemu glasilu omenjenih ljudi: »V žalostni igri ki jo sedaj zremo na ogrski pozornici odseva od mrklega ozadja političnih strasti zagonetna podoba moža, ki je državo strmoglavil v meščansko vojno. Državni upravnik Niklas pl. Horthy stopa pred vrata prestolnice nasproti svojemu zakonitemu kralju, v čigar imenu je imel upravljati državo, on vojak in oficir vodi armado proti najvišjemu vojskovodji, kateremu je kot bivši admiral nekoč prisegel zvestobo. Kakšni demoni so se naselili v prsih tega moža! Kako je vedno in vedno zatrjeval, da se smatra samo za namestnika svojega gospodarja, ki je vsled razmer prisiljen na odsotnost. Kaj ga je danes napotilo k temu, da je pomeveril njemu zaupano blago, da je ostrino svojega meča, ki ga je smel vihteti samo v imenu svojega kralja, obrnil proti le-temu samemu ter s tem svoje ime kot plemič in oficir oskrnil v očeh bodočih generacij z madežem — verolomstvom? Pesnik kasnejših časov bo morda napisal pretresljivo dramo o zvestem kralju in njegovem nezvestem upravitelju in zgodovina bo izrekla svojo sodbo o obeh«. Iz teh dunajskih krščansko socialnih krogov, veje jasna nezadovoljnost, da se je tako temeljito ponerečilo Karlu; te besede tudi potrjujejo mnenje, da je Horthy-samodržec ravno najnevarnejši nasprotnik legitimistične re-

stavracije navzlic svojim drugačnim besedam in da krščanska internacionala ne bo še tako kmalu skupaj, dokler jo bodo zedinjevali tako nasprotni si elementi, kakor je hortijanstvo, dunajsko klerikalstvo in še katero drugo.

+ Upravno vodstvo švicarske socialno-demokratske stranke zahteva v pozivu najstrožje nadzorstvo vseh oseb, ki uživajo v Švici azilno pravo in ki kot člani visokih političnih krogov zbujaajo bojazen, da bi mogli zlorabiti azilno pravo kakor kralj Karel.

+ Papež proti klerikalnim strankam in izrabljanju cerkvene avto-

ritete v politične svrhe. Papež Benedikt XV. odklanja vsak klerikalizem v tem smislu, da bi cerkvene oblasti imele skrbstvo nad političnimi strankami v čisto političnih zadevah.

+ Kralj Konstantin odstopi? Švicarski listi javljajo, da se je grški ministrski predsednik Gunaris v Franciji zavezal, da se bo kralj Konstantin v kratkem odpovedal prestolu.

+ Boljševiška »čezvičajka« je v Podolji razkrila veliko protiboljševiško organizacijo. Mnogo sto članov te organizacije je bilo ustreljenih.

Mezdno gibanje tobačnega delavstva.

Tobačni delavstvo je vsekakor v Sloveniji najslabše plačano delavstvo. Povprečni dohodki znašajo 330 do 550 K tedensko. Strokovna organizacija tobačnega delavstva se že dalje časa trudi prepričati mero-dajne faktorje, da delavstvo s to plačo nikakor ne more živeti. Bilo pa je dosedaj vse prizadevanje zastonj. Neki visoki gospod, katere-mu je deputacija delavcev razložila svoj bedni položaj, je dokazoval, da tobačno delavstvo pri svojem delu ne trpi toliko kakor druge stroke.

Dotičnemu gospodu najbrže ni znano, da je ravno tobačnega delavstva največ tuberkuloznega. Vsak zdravnik in vsaka knjižna pa nam dokazuje, da je proti jetiki le eno orodje — dobra hrana in zdravo stanovanje. Kako naj si delavec s 330 kronami na teden kupi zdrave hrane ter nabavi zračno stanovanje, na to vprašanje naj nam odgovore tisti, ki mislijo, da je plača v tobačni tovarni dovolj »visoka«.

Sila je postala pri ponovnem zvišanju živil že taka, da sta sklenili obe organizaciji, naša in J. S. Z., skupno napraviti korake za zboljšanje položaja. V ta namen sta obe organizaciji sporazumno že meseca

septembra vložili zahteve, na katere se pa Monopolski upravi še do danes ni zdelo vredno odgovoriti.

Razburjenje delavstva je umljivo, in nič čudnega ni, če je delavstvo na shodu, katerega sta sklicali v sredo, 26. t. m. v »Mestni dom« obe organizaciji, ogorčeno protestiralo.

Zastopnik J. S. Z., gosp. urednik Smodej, je na shodu pozivljaj delavstvo, naj bo v tem gibanju složno ter obljubil, da bodo poslanci SLS podpirali delavska stremljenja.

Zastopnik Strokovne komisije S. Svetek je poudaril, da živi delavstvo tobačne tovarne zato v tako mizerni hrazmerah, ker ni dobro organizirano, zato pa Monopolska uprava nima nobenega časa, da bi delavstvu vsaj odgovorila. Delavstvo si bo pred vsem z organizacijo pomagalo do boljšega razmerja, škodovalo seveda ne bo, če tisti poslanci, ki z delavstvom čutijo, tudi store primerne korake. Naša organizacija, zvesta svojim tradicijam, bo storila vse, da pride delavstvo do primernih plač. Pozvali bomo tudi poslance JSUS, da razložijo belgajski gospodi, naj napravi stradanju tobačnega delavstva konec.

Dnevna kronika.

»Rdeči teden«. Od 1. do 15. novembra vabimo vse sodruge in sodruge, da store, kar je v njih moči za razširjenje »Napreja«. Dovelj časa smo čakali, dovelj priporočali, sedaj pojdemo vsi na delo, da bo vsak naš pristaš in prav gotovo vsak naš zaupnik naročnik na naš dnevnik. Zaradi silne draginje moramo sicer naročnino povišati za 1 dinar, tako da bo odsljed veljal »Naprej« z dostavljanjem na dom 7 dinarjev ali 28 K na mesec. »Naprej« je kljub temu še najcenejši list. Zavedajmo se pri tem, da moramo svoj dnevnik vzdrževati sami, žrtvovati zanj, kolikor moremo. Poskrbimo pa, da se število naročnikov v teh 14 dneh podvoji, potem bomo lahko izhajali v povečani obliki. Pol meseca na marljivo delo in prepričani smo, da uspeh ne izostane!

Kdo se je blamiral? Današnje »Jutro« prinaša v svojem poročilu o prvi seji občinskega sveta ljubljanskega opazko, da se je neka stranka v občinskem svetu »blamirala«, ker je dala izvoliti v magistratni gremilj g. Ivana Tavčarja, ki kot državni uradnik po zakonu ne more biti član tega odbora. Kakor se nam poroča z mestnega magistrata sloni ta trditve na povsem napačnih premisah. Državni uradniki po § 47. novega občinskega volilnega reda za Slovenijo ne morejo biti izvoljeni županom, podžupanom in pa občinskim svetovalcem, siede pa le v občinih, ki imajo poleg občinskega odbora še poseben občinski svet kot upravljajoč in izvršilec občinski organ. To institucijo občinski svetov poleg občinskega odbora določal je člen XII. starega avstrijskega občinskega zakona iz leta 1862. Nekateri mesta z lastnim statutom so tudi institucijo takega občinskega sveta (stadtrat) pridržale. n. pr. Ljubljana, Gradec i. dr. Mestna občina ljubljanska kot avtonomna mesto pa v svojem statutu te institucije ne pozna. Magistratni odsek ali gremilj, v katerega je bil izvoljen tudi državni uradnik g. Tavčar torej ni identičen z »občinskim svetom« v smislu § 47. novega občinskega volilnega reda.

»O državljanih«. Včerajšnje »Jutro« razpravlja v posebnem članku o državljanem ponosu in pravi: Iz slabih državljanov je težko ustvariti dobro državo — kvečjemu s »trdo roko«. Te se branimo, ker hočemo biti svobodni »državljan«. — Svobodo pa zlorablamo in mislimo, da naj državo rešujejo ministri. —

Po našem bi se moralo »Jutro« najprej vprašati, kdo je kriv, da je danes tako malo »državljskega ponosa«. (Človečanskega je še manj.) »Trde roke« policijskih in nedemokratskih režimov, omalovaževanja in kršenje zakonov od oblasti samih gotovo da ne bodo razvili državljskega ponosa, marveč gojijo še nadalje podaniški in hlapčevski duh. Najmanj »državljan« pa so danes v resnici kapitalistični krogi, ki so vsled svoje brezvestnosti krivi vsega nezadovoljstva. Državljanje ustvarjajo le demokratični zakoni, ki dajejo ljudstvu pravice!

50 milijonov dinarjev nam požrejo vojne priprave proti Madžarski! Toliko denarja je dal ministrski svet vojnemu ministru na njegovo zahtevo, o čemer smo svoje mnenje že povedali. Za ta kredit je finančno ministrstvo že izdelalo zakonski načrt, ki ga danes predloži poslanski zbornici. Tam gre stvar seveda brez drugega, ker buržujska gospoda v svojem patriotskem vznemelenju ne more računati posledic, ki ga ima tako nepotrebno izdajanje denarja za ljudstvo. Bo že ono plačalo, saj nove davčne naredbe nas nič ne stanejo! To je meščanska logika.

Zopet strašna nesreča z ročno granato v Pragerskem. Poročajo, da je gruča igrajočih se otrok v nekem jarku pri Pragerskem našla neeksplozirano ročno granato in se začela z njo igrati. Pri tem se je granata razpočila in strašno razmesarila dva otroka, ki sta kmalu na to podlegla ranam. To je že drugi slučaj takega dogodka v Pragerskem, komaj par dni je preteklo, odkar je bilo na isti način uničenih troje mladih življenj. Za to je odgovorna vojaška oblast, ki je pred kratkim očeli Pragerskega priredila vemo vežbo. Ne moremo razumeti brezprimerne lahkomišelnosti slavne oblasti, ki ve je treba po takih vežbah natančno preiskati akcijsko polje, da ne ostane kje kak neeksploziran izstrelek, kateri utedne imeti za posledico take dogodke, kakor smo jih navedli, ki to dobro ve, a vendar ni storilo svoje dolžnosti. Sploh, čemu se podobne nevarne vaje prirejajo v bližini človeških naselbin? Ali vam ni prav nič mar za človeška življenja? Nam človeško življenje ne more biti igrača in ga vsako posamezno višje cenimo kot vso dobro izvežbano armado, kot vse armade, kot ves svet! Odločno zahtevamo, da v prihodnje malo bolj pazite, kot ste pazili pri Pragerskem. Če tega ne znate, pa ni

treba, da prirejate takih vojaških vaj! Za stvar, prosimo, naj se zavzamejo naši poslanci.

Klerikalna igra. Za železničarje, ki so bili (724 po številu) pri lanskem splošnem železničarski stavki odpušteni iz službe na povelje tedanjega železniškega ministra in načelnika klerikalne stranke dr. Korošca, se je sedaj zavzel klerikalni poslanec Gostinčar. Zanimivo je to. In vsiljuje se nam vprašanje, zakaj se sedaj klerikalci zavzemajo za žrtve svoje lastne politike. Ali jih je pekla vest? Ne! Vesti klerikalci nimajo. Zakaj potem? In zakaj »Novi čas« celo priznava, da so bili železničarji odpušteni, ne da bi kaj kaznjivega zakrivil? Jasnó je pač, da klerikalci uganjajo s tem le svojo farizejsko igro hoteč med železničarji loviti svojih kalinov, ker železničarji niso — žal — več tako enotno organizirani kot nekdaj! Najprej so klerikalci ščuvali komuniste in jih podpirali, da so razdrli delavsko slogo, sedaj pa si hočejo loviti med delavstvom svoje kaline! Njih igra je prozorna. — Ker smo že pri tem, naj omenimo še, da je minister sabotaža določil, da naj odpušteni železničarji zase pri svojem ravnanstvu vložijo prošnje za sprejem v službo, dočim je socialistični klub zahteval, da se brez nadaljnjih formalnosti odpušteni železničarji z vsemi svojimi že dobljenimi pravicami vpokličejo nazaj v službo.

Razredna loterija v službi kapitala. »Socialistične radniške novine« prinašajo vest, da je razredna loterija dala neki belgajski banki 200.000 dinarjev posojila po 4 odstotke. Razredna loterija je res ustanova, ki ima služiti javnemu pridru, vendar pa ne razumemo, kako se pridi dotične banke, ki posojuje svoj denar, kakor pišejo »S. r. n.«, svojim klientom po 15. 20 do 25 odstotkov obresti, kako se nje pridi krijejo s pridi široke javnosti. Nam se zdi, da se ima razredna loterija kot državna ustanova predvsem zanimati za potrebe ubožnejših slojev, ubožnejših, ki pa vendar nosijo potom davkov državo na svojih plečih. Za te in ne za zasebne izkoriščevalce javnosti!

Čuden dogodek, naravnost nerazumljiv, je Mariborčanom naslednji: Iz tamošnje kaznilnice je te dni uteklo pet jetnikov, katerih do sedaj še niso prijeli. Ti kaznjenci niso nevarni ljudje in je treba pripomniti, da je njih doba že skoro potekla in bi bili čez malo časa izpuščeni. Zakaj so torej utekli? Tega Mariborčani ne morejo ujeti. Mi pa v Ljubljani smo o stvari ostro premišljevali in smo si izmislili: Gotovo je vse to v zvezi z g. policijskim svetnikom dr. Senekovičem v Mariboru. Njega imajo tam gori vsi brez razlike stranke in svobode splošno radi. In gotov ga je imelo rado tudi onih pet kaznjencev. Pa so brali v zadnjih listih, da bo g. dr. Senekovič prestavljen iz Maribora k policijskemu ravnatelstvu v Ljubljano. V svoji žalosti zaradi njegovega odhoda so potem sklenili, da mu bodo slediti semkaj, kjer bodo v njegovi bližini. Če se dajo potem prijeti tukaj v našem mestu in če se sploh tukajšnja kaznilnica po prihodu g. doktorja naseli z ljudmi, ki uživajo svoje življenje na državne stroške, boste lahko rekli, da imamo pravo.

Posvetovanja pri pokrajinski upravi zaradi povišanja dohodkov poduradnikov pri Trboveljski družbi, kakor tudi radi vznemirjačo vest, ki jo lansirajo razni rudniški uradniki, da namerava Trboveljska družba odpustiti več tisoč rudarjev iz službe, so se vršila danes dne 29. t. m. dopoldne. Uspehi nam še v tem trenutku niso znani.

Regulacija draginskih doklad rudarjev pri rudnikih Trboveljske premogokopne družbe. Zastopnik »Unije rudarjev« je včeraj interveniral pri »Rudarskem glavarstvu« v Ljubljani zaradi regulacije draginskih doklad, kakor je to omenjeno že v odredbi komisije ministrstva za šume in rude od 19. januarja t. l., namreč da se draginske doklade vsake 3 mesece po razmerju živilskih cen na novo regulirajo. Rudniški glavar je zastopniku obljubil, da bo tekom bodočega tedna sklical posvetovanje v to svrhu in sicer v Trbovljah, na katero bodo povabljeni zastopniki, ki so voljeni na podlagi zakona za rudarske zadruge. Na teh zastopnikih je sedaj, da energično in razmeram primerno nastopijo za povišanje draginskih doklad rudarjem!

Venezuelski poslanik pri naši vladi. Poslanik južnoameriške republike Venezuela je dospel iz Aten v Beograd, kjer ima pri naši vladi izvršiti posebno misijo.

Politične vesti.

+ Ministrski svet je predložil ukazni zakon, po katerem se ima narodni skupščini predložiti zakon o razdelitvi države na 26 oblasti (ne 25, kakor smo pomotoma poročali. Op. ured.)

+ Protest proti odcepitvi Bele Krajine od Slovenije. Vsled vesti, da hoče belgajška vlada odcepiti Belo Krajino od Slovenije in jo priključiti h karlovski oblasti, objavljajo Delokranjci v »Sl. Narodu« zoper to gromco odločen protest.

+ Ofenziva proti Albaniji. »Jutro« poroča iz Beograda, da so dne 27. t. m. jugoslovanske čete pod poveljstvom generala Smiljanica napravile ofenziven sunek preko sedanje albanske demarkacijske črte.

+ Zaradi Madžarske. Kljub temu, da so Karla in Cito internirali, mala antanta nadaljuje svojo akcijo, dokler ne dobi popolnih garancij za popolno izvedbo trianonske mirovne pogodbe. Očitna je, kakor poročajo iz Beograda in Prage, da prekorajči tudi madžarsko mejo z vojsko. Belgajška vlada predloži danes parlamentu zakonski načrt za odobrenje 50 milijonov vojnega kredita.

+ Poslaniška konferenca v Parizu je madžarski vladi poslala novo noto z zahtevo, da Horthy takoj proklamira prepoved povratka Karla Habsburga na prestol. Mala antanta pa zahteva baže, da se izključi s prestola vsa habsburška rodbina. — Mi socialisti imamo najboljšje upanje, da bo madžarska vlada toliko trezna in bo storila vse, da ne pride

Prva seja občinskega odbora celjske občine se vrši v nedeljo 30. t. m. ob 8. uri zjutraj v občinski hiši na Bregu.

Stanovanjsko vprašanje. »Uradni List« št. 130 objavlja nov pravilnik o stanovanjih in najemnih zgradbah vobče, ki je dobil veljavo dne 28. oktobra in stopil na mesto pravilnika z dne 6. julija t. l. priobčene v »Uradnem Listu« št. 79.

Najemniki Slovenije pozor! Vsled množičnih se dopisov iz naše pokrajine glede smotra »Društva stanovanjskih najemnikov za Slovenijo« s sedežem v Ljubljani, obveščamo vse najemnike, da ima to društvo namen pobijati draginjo v hišno-najemniških vprašanjih in odpravo draginje sploh. Članom daje društvo brezplačno vse informacije glede razmerja najemnikov napram hišnim lastnikom. — Društvo se je osnovalo na podlagi od pokrajinske vlade potrjenih pravil za celo Slovenijo, ter se vsled tega lahko v vsakem kraju osnujejo podružnice. Smernica društva je strog ekonomična in nepolitična. — Najemniki cele Slovenije, zavedajte se sedanjega težkega gospodarskega položaja in pristopajte v obilnem številu k prepotrebni organizaciji »Društva stanovanjskih najemnikov« ter snujte vsespovski podružnice! — Na zahtevo pošljemo vsakemu pripravljenemu odboru pravila. — Odbor »Društva stanovanjskih najemnikov za Slovenijo« s sedežem v Ljubljani: društveni lokal: Sv. Petra cesta št. 12.

Prodaja mleka v Ljubljani. Mestni magistrat objavlja, da je od 1. novembra 1921 prepovedana v Ljubljani vsaka prodaja mleka po ulicah in trgih, ker je uspešna kontrola tega mleka nemogoča. Istotako je prepovedan direktni dovoz od mestnega magistrata nepreiskusnega mleka posameznih prekupevalcev in zavodov. Mestna mlekaria v Ljubljani, Vojaška ulica št. 10, pa sprejema vse mleko iz dežele, ako odgovarja minimalnim kakovostnim zahtevam, ter plačuje mleko po maščobi. Potvorjeno mleko se neplačano zavrne. Kmetovalci bližnje ljubljanske okolice pa smejo svoj zajiščeno lastni pridelek mleka dovažati v Ljubljano strankam in direktno na dom, ako se izkažejo s tozadevnimi potrdilom dotične stranke, ki se ima vsak mesec obnoviti in s potrdilom županstva domačega kraja dovažalca, da dovažata lastno mleko v Ljubljano. Mleko kmetovalcev, ki bodo dovažali svoj lastni pridelek strankam na dom, se bo od strani mestnega magistrata stalno preiskovalo. Strankam, ki se bodo preizkušnjam protivile, ali pri katerih se bo dvakrat konstatirala potvorba mleka, se bo prepovedalo za daljši rok dovažanje v Ljubljano in se bodo ova-dile državnemu pravdnstvu. — Mestni magistrat ljubljanski.

Projet kamniških vlakov se podaljša do Ljubljane glavni kolodvor. Z dovoljenjem prometnega ministrstva prično s 1. novembrom t. l. voziti vsi kamniški vlaki direktno do Ljubljane glavni kolodvor. Kamniški vlaki prihajajo v Ljubljano glav. kol. ob 6. uri 36 minut, 13. uri 7 minut ter 17. uri 36 minut in odhajajo ob 7. uri 45 minut, 14. uri 2 minuti in 18. uri 39 minut. Vozni red med Kamnikom in Ljubljano drž. kol. se ne izpremeni. V Ljubljani glavni kolodvor je s tem vzpostavljena najugodnejša zveza na vse strani.

Iz uradnih listov. »Uradni list« št. 128. priobčuje seznam vseh zakonov, uredb, pravilnikov itd., ministrskega sveta, ki so bili izdani v času od 1. decembra 1918 do dne, ko se je proglasila ustava. — Poleg tega prinaša uredb, s katero se dovoljuje ustanovitev štirih strokovnih združenj v Sloveniji in sicer: združenja marjarjev, optikov, zlatarjev, pasarjev in graverjev, združenja fotografarjev, združenja sodavčarjev in združenja tapetnikov, preprogarjev, izdelovalcev žimnic in posteljnine. — »Uradni list« št. 129. prinaša razpis vsem sodiščem za pobijanje draginje, ki določa, da ta sodišča ne smejo sama prepovedovati izvoza življenjskih potrebščin s svojega področja in se morajo za slučaje nujne potrebe prepovedi ali omejitve izvoza življenjskega področja obratovati s posebnimi tozadevnimi vlogami na ministrstvo za socialno politiko. — Dalje priobčuje razglas o finančne delegacije v Ljubljani o izplačevanju in podaljševanju 6% državnih bonov, na kar opozarjamo zainteresirane.

Pomagajmo našim slepecem! 26. t. m. so v Ljubljani pokopali veliko

dobrotnico naših slovenskih slepcev gdč. Marijo Križman, ki je slepecem v oporoki zapustila lepo hišo. Pokazala je s tem svoje veliko humanitarno čustvo. Skrb za slepce pa ne sme prenehati! Zavod za slepce v Ljubljani je sedaj v kritičnem položaju in v slabih finančnih razmerah. Število gojencev je zelo naraslo, zavod pa nima ne lastne strehe, ne potrebnih sredstev za prehrano; na celi črti mu grozi propast. Odkar je Kranjska hranilnica prodala poslopje na Stari poti 3, v katerem je zavod nastanjen, je slepec neotlažljiv. Prijatelji slepcev, kje ste? Med vojno ste tako vneto zbirali in prispevali darove za slepce. Zakaj ste utihnili sedaj? Glejte zvezo, sklelečo socialno rano. Zavod bi rad oskrbel slepecem lasten dom; v to sv. ho hoče kupiti neko posestvo na Viču, ki bi stalo dvainpol milijona kron in bi se sčasoma dalo predelati v zavod. A kje vzeti te milijone, ko se zavod celo bori s težkočami za vsakdanji hrup? Posnemajte zgled pokojne dobitnice slepcev! Darujte in zbirajte zanje prispevke, da se jim zgradi lastna streha! — Zavod za slepce. — (Op. ur. Kje je tu ministrstvo za soc. politiko?)

Nove brzojavne proge. Ministrstvo za pošte in brzojave je sklenilo, da se postavijo nove telegrafske zveze med Zagrebom in Belgradom ter Ljubljano - Belgradom - Šabcem - Zvornikom - Sarajevom in Splitom.

Nova povikavanja poštnih in brzojavnih pristojbin pripravljajo ministrstvo za pošte in brzojave. Počasi, se nam zdi, se bo ljudstvo privadilo, pošto in brzojave popolnoma abstrahirati med svojimi potrebami.

Radji ssaženja prostorov bo urad mestnega tržnega nadzorstva v Ljubljani v ponedeljek, dne 31. oktobra za stranke zaprt.

Državni stanovanjski urad v Ljubljani bo zaradi čiščenja v dnevih 31. oktobra do 2. novembra 1921 zaprt.

Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah »Državne posredovalnice za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 16. do 22. oktobra 1921 dela 275 moških in 130 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 205 moških in 119 ženskih delavskih moči. Posredovanje se je izvršilo 195. Promet od 1. januarja do 22. oktobra 1921 izkazuje 27.928 strank, in sicer 13.875 delodajalcev in 14.053 delojemalcev. Posredovanje se je izvršilo v tem času 8404. Dela iščejo: pisarniške moči, rudarji, kovinarji, vinarji, trgovski sodruidniki, sodruidnice, zidarji, dlnarji, natakariji, natakariice, hotelske sobarice, sluga, vzgojiteljice, tolniške strežnice, vajenci, vajenke itd. V delo se sprejemajo: mizarji, kolariji, stolarji, ključavničarji, usnarji, čevljarji, zidarji, tesarji, krojači, kleparji, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

Novo industrijsko podjetje v Celju sta ustanovila gg. Fr. Fuchs in Avgust Kregar: prvo jugoslovansko žično industrijo. Tovarniško poslopje stavita v Gaberju v bližini cinkarne.

Prosvetne razmere v naši državi so najbolj razvidne iz naslednje zanimive statistike: Vsa naša država šteje 18.377 učiteljev, tako da pade na vsakega posameznega učitelja povprečno 669 prebivalcev. In sicer je razmerje po posameznih pokrajinah sledeč: V Srbiji, Črni gori in Vojvodini je 8502 učitelja (1 učitelj na 665 prebivalcev), v Bosni in Hercegovini 1318 (1 : 1421), v Dalmaciji 1007 učiteljev (1 : 300), v Hrvaški in Slavoniji 4274 (1 : 634), v Sloveniji pa 3269 (1 : 310). V Sloveniji se kaj radi ponasamo, da smo najkulturnejše jugoslovansko pleme. Ta statistika tega ne dokazuje.

Dopusti železničarjev. Radi izrednih političnih dogodkov so ustavljeni vsi dopusti železničarjev. Tudi se ne smejo železniški uslužbenci odstraniti od svoje službene postaje za več kot 12 ur.

Statistični podatki o Belgradu. Po statističnih podatkih ima Belgrad 117.740 prebivalcev. Po narodnosti je 97.929 Srbohrvatov, 1230 Slovencev, 3504 drugih Slovanov, 3167 Nemcev, 1334 Madžarov, 300 Rumunov in 180 Italijanov.

Žrtev požara v Goricanah. V ljubljanski bolnici je umrl delavec Franc Jamnik, ki je dobil težke opekline pri gasitvi nedeljskega požara v Goricanah.

Zaradi renoviranja mariborske bolnišnice se bo od nedelje naprej omejil sprejem samo na najnujnejše slučaje.

Najnovelše.

IZ VLADE.

LDU. Belgrad, 28. okt. Današnje »Novosti« poročajo: da je naša vlada tekmočevčarjajnega dne obvestila kralja Aleksandra in ministrskega predsednika Pašiča o zunanjih dogodkih, ki so se odigrali poslednje dni, ter je na podlagi vsega navedenega zaprosila za odgovor o času in načinu nameravanega ultimata male entente Madžarski. Odgovor kralja in Pašiča se pričakuje tekom današnjega dne, in kakor hitro dospe odgovor, se bo vedelo, ali se izroči Madžarski ultimat ali ne.

LDU. Belgrad, 28. okt. Ministrski svet je imel danes popoldne od 16. do 20.40 sejo, na kateri so se razpravljala poročila, ki so tekom dneva došla iz Prage, Bukarešte in Pariza o našem zunanjem položaju. Ravno tako se je tudi prečitala obširna brzojavka, ki jo je poslal ministrskemu svetu min. predsednik Nikola Pašič. Med sejo so ob 17.30 došli k ministrskemu svetu zastopniki velike entente, in sicer Italije, Francije in Anglije, ki so predali vladi demarš, katera je bila na enak način izročena tudi pri vseh ostalih vladah držav male entente. Seji ministrskega sveta je ves čas prisostvoval tudi vojvoda Bojovič. Ob 19.40 je ministrski svet radi nekaterih vprašanj konsultiral češkoslovaškega poslanika Kalino. Istotako se je vršila v vojnem ministstvu konferenca načelnikov vojnega ministrstva. Ministrski svet bo nadaljeval posvetovalje jutri pred sestankom narodne skupščine ob 9. dopoldne. Brčkone bo ob tej priliki padla definitivna odločitev naše vlade o postopanju proti Madžarski.

LDU. Zagreb, 28. okt. »Večer« poroča iz Belgrada: Jutri bo vlada predložila skupščini zakonski načrt o kreditu 20 milijonov kron za vojne dobave. Ti krediti so v zvezi z mobilizacijskimi pripravami.

PAŠIČ SE ŠE NE VRNE?

LDU. Belgrad, 28. okt. Z ozirom na vesti, ki so došle iz Pariza, sodijo, da se min. predsednik Pašič še nekaj dni ne bo vrnil iz Pariza v Belgrad.

RAZKRALJ KARL.

LDU. Belgrad, 28. okt. Danes se v poučenih krogih trdi, da bo kralj Karel brčkone prepeljan na angleški monitor, ki ga prepele preko Belgrada v neko luko Črnega morja, kjer bo moral čakati na odločitev velesil.

LDU. Belgrad, 28. okt. Presburo poroča iz Pariza: Po brzojavki iz Ženeve je posetil delegat federalnega političnega departementa Karlovo družino, ki jo je našel v zelo težkih denarnih neprilikah. Razkralj Karel je rabil za sebe, družino in spremstvo na leto okoli dva milijona švicarskih frankov. V Švici je zapustil sedaj mnogo dolgov. V Švici sodijo, da je tudi njegov težki finančni položaj vplival na sklep, da se poskuša restavracija.

Iz stranke.

Politična organizacija Socijalno-demokratske stranke Spodnja Šiška sklicuje za danes, soboto, 29. oktobra ob 7 uri zvečer v gostilno »pri Šternu« v Spodnji Šiški javen shod. Dnevni red: Politični položaj. Poročajo poslanci Pridite vsi!

Vse sodruge celjske krajeve organizacije opozarjamo, da se bo vršil vsako soboto ob 7. zvečer v gostilni pri »Jugoslovanu« diskusijski večer. Razpravljalo se bo o dnevnih aktualnih vprašanjih in drugih političnih stvareh, ki nam bodo služili za poglobljenje socijalističnega prepričanja. Vsak pristaš in organiziran socialist mora vedeti, kaj hoče in kaj ne. K temu je potrebno politično prepričanje, razredna zavednost. Torej vsi sodrugl na diskusijske večere. — Odbor.

Vestnik Svobode.

Seja centralnega odbora »Svobode« se bo vršila jutri, v nedeljo ob 8. uri zjutraj pred otvoritvijo III. delegacijskega zbora v tajniških prostorih »Svobode« na Aleksandrovi cesti št. 5. Polžnost vseh odbornikov je, da se zadrje seje starega odbora zanesljivo in točno udeležje.

Šport.

Hrvatsko Planinarsko Društvo iz Zagreba je preklicalo nameravani skupni izlet, ki bi se imel vršiti 30. t. m. na Kamniško Sedlo.

Kulturni vestnik.

»Trije labodje«. Z ozirom na številna naročila na našo elitno umetniško revijo »Trije labodje«, ki prične izhajati pod uredništvom Antona Podbevška, Josipa Vidmarja in Marija Koroja decembra t. l. z lep-slovnio, glasbeno in slikarsko prilogo, sporočamo, da bomo odpotali položnice obenem z revijo. Posamezna številka bo stala okoli 40 K. Naročila, rokopiši in publikacije se naj pošiljajo na uredništvo oziroma upravništvo na Starem trgu štev. 3, II. nadstropje, Ljubljana.

Gospodarstvo.

= Ljubljanski trg. Vsled draginje je trgovanje manj živahno in se opaža krajno štedenje. Pomanjkanje masti in boljnih vrst slanin je občutno. Mestna aprovizacija skuša nabaviti tako veliko zalogo masti, da bo zamogla v večjem obsegu kot dosedaj za celoten trg vzdrževati prodajo masti in uplivati na cene. Nakup masti je vsled zadrževanja v produktivnih krajih težaven. Glede krompirja je mestna aprovizacija založena s prvovrstnim blagom. Od 29. oktobra nadalje se vrši razprodaja krompirja v barakah za šolo na Ledini, Kotnikova ulica. Vsaka stranka dobi brez potrdila poljubno množino izbranega krompirja. Stranke se naprošajo, da kolikor mogoče hitro pridejo po krompir, dokler je še ugodno vreme. Vreče nai prinesejostranke s seboj. Množine po več tisoč kilogramov se oddajajo istotam. Glede moke so se izvršile že vse predpriprave, da v nekaj tednih prične mestna aprovizacija z redno oddajo prvovrstne moke pekom in tudi občinstvu, da se bo vsaj nekoliko uplivalo na znižanje močnih cen. Glede mestne aprovizacije se občinstvo presi, naj sodeluje pri vpostavitvi tega velepotrebnege zavoda in pomaga odstraniti vse ovire. Iz posameznih nedostatkov naj se ne dela takoj izpčetka težav, in ne naseda agitaciji ljudi, ki jim ta ustanova ni po volji iz sebičnih vzrokov. Samoobsebi umevno je, da se ne morejo odstraniti preko noči vsi nedostaki, ki izvirajo iz dolgo dobo let trajajoče nesolidnosti v mlečni trgovini. temveč da bo treba nekaj mesecev pridnega dela, da uspotavimo popolen red, ki bo v prid kmetu kot meščanu.

= Izplačevanje in podaljševanje zopet v plačilo dospelih 6%-nih državnih bonov v kronah in dinarjih se prične 1. novembra t. l. in se vrši za Slovenijo edino-le pri finančni deželni blagajni v Ljubljani. Podrobnosti so razvidne iz razglasa v »Uradnem Listu«. Za bone se lahko zahteva izplačilo, lahko pa se tudi dajo podaljšati.

= Hvala, to bo pa denarjal! Ekonomsko - finančni ministrski odsek je zvišal ažio na uvozno carino za 20 odstotkov. Na ta način upa finančno ministrstvo profitirati šestkratni dohodek. — Ze vidimo, da se pripravljajo nove vojne. Prva med njimi in najnevarnejša pa je ti-sta, ko se bodo inostranski trgovci stegli radi ogromne konkurence pri uvažanju svojega blaga v našo državo. In naša valuta se bo dvigala — in draginja bo padala...

= Pa še ena o denarju. Zanimivo je poročilo oseškega carinskega urada za prvo tretjino tega meseca, zanimivo za naše razmere. Tale urad je torej inkasiral 1.300.000 di-

narjev za uvozno carino in ... 1 dinarja za izvozno. Pa je bilo izvoženega blaga več kot uvoženega.

= Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 278—283 naših kron, za 100 avstrijskih kron je plačati 10 naših, 1 laška lira stane 11 naših kron, francoski frank stane 20 naših kron, za 100 češkoslovaških kron je plačati 300 do 304 naših, 100 nemških mark stane 190 do 205 naših kron.

Dopisi.

Kočevje. Pred kratkim obiskal je naše mesto obrtni nadzornik, kar je celo hvale vredno. Vsaj so po posameznih obratih dobili malo podučila glede dela in reda. Sedaj je tudi g. Heiricher uvedel šurnik. Zalosno pri tem vsem pa je, da so delavci od obrtnika nadzornika zahtevali, da hočejo 10 ur in še več ur dnevno garati, ker pravijo, da drugače premalo zaslužijo! Še to je preveč za take ljudi, kateri se s tem hlinijo, da bi radi 12 in tudi 14 ur delali, ter s tem tolikim brezposelnim kruh odjedajo, namesto da bi se organizirali, pa v 8 urah tudi isto zaslužili kot v 10 urah! Obrtno se k pekovski obrti! Tu imamo 4 gos-pode pekovske mojstre in mojstri-ce (mojstrice, katere sploh do te obrti niso opravile). Tem je obrtni nadzornik zaukazal, da se mora nočno delo odpraviti! Pa kaj to pomaga! Obrtni nadzornik oziroma zakon prepoveduje vsako nočno delo po pekarnah, a kočevski eg. pekovski mojstri se na to ne ozirajo! Pravijo da jih je neki tukajšnji gospod nekaj boljšega podučil: namreč, da treba samo malo malenkost plačati, pa dobijo dovoljenje za nočno delo! Kakor pa je nam znano, ni nikakih izjem za izkoriščevanje pekovskih pomočnikov! Zahtevamo toraj, da se tozadevni zakoni v polni meri tudi pri nas upoštevajo! — Več pekovskih pomočnikov.

Kočevje. Zagledal je bell dan naš lokalni časopis »Radikal«. Prvotno so ga hoteli krstiti na ime »Kolpa«, pa so se gospodje premislili in izbrali ime »Radikal« misleč da bo bolje vleklo. V uvodniku se hvali na vse pretege, kaj da bo ta »Radikal« storil, ako se zbere vse pod njegovimi perotmi. Narodno-radikalna stranka je baje rešiteljica celega našega treimenskega naroda, ker zastopa vse sloje: bankokrate, malo obrt, uradništvo, velikega in malega kmeta ter tudi delavca; takrat seveda, ko ga bode rabila za »Stimmvieh«! Na drugi strani lista imenuje nas socialiste ter komuniste lenuhe! Delavci v kočevskem okraju! Zapomnite si to hlinavsko družbo, katera vas na eni strani vabi ter trdi, da je brezstrankarska, da stremi edino za tem vse kar je malega početi, oprostite: rešiti (!) tistega zla, ki ga prenaša. Zapomnite si tudi, kdo je duševni vodja tega »Radikalca«. Dr. Sajovic, zelo znana oseba izza časa preobrata v Kočevju! Pozivljamo vas, trpin v kočevskem okraju, da pokazete tej kapitalistični družbi hrbet in vsakomur, ki Vas bi vabil ali prigovarjal za vstop v to mešanico političnih breznačajnežev! V najkrajšem času bodete imeli priliko, da daste duška tej trojici! Frajevni odbor naše stranke sklicuje čimpreje javni shod. Tam bomo te gospode razkrinkali in jim odkrito povedali, kje naj ribarijo! Med delavstvom je voda že prečista!

Avg. Agnola

Ljubljana, Donajska cesta 11
priporoča svojo zalogo
stekla, porcelana, zrcal, svetilk,
okvirov in vseh v to stroko
spadajočih predmetov. Steklo za
okna vseh vrst vedno v zalogi.

Josip Prešeren

čevljar
Spodnja Šiška Celovška cesta 82
Priporoča svoje čevlje
mehki, izrobni, izrobni, čevlji, čevlji.
Moderna in elegantna oblačila. Čevlji.
Priporoča svoje.
Ljubljana, Celovška cesta 82

Naznanjam

cenj. občinstvu, da sem izstopil iz družbe Saks & Tratnik ter vodim pod svojim imenom lastno

elektrotehnično podjetje
v dosedanjih prostorih v Ljubljani
in Mariboru.

LEOPOLD TRATNIK

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25. Maribor, Slovenska ulica 20.

Naivečja izbira
najnovejših, najfinejših in najcenejših
oblek za gospode, dame in otroke

v trgovini

O. Bernatovič

Mestni trg št. 5-6.

V zalogi tudi moški klobuki
in kožuhovina.

Ure budilke, n-
harke, verižice,
zlatine, srebrnine, očala
in poročne prstane

kupite najbolje pri

A. Lečnik,

urar in zlatar,
celje, Glavni trg št. 4.

Popravila dobra in točna.
Zlomljeno zlato in srebro pla-
čujem po najvišji ceni.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
prodaja
iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov
za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja
in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo
uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ulica 19.

Sodrug! Na delo za **Rdeči teden Napreja**

Gramofone, godbene avtomate

in vse k istim spadajoče predmete,
posamezne dele, igle, peresa,
dobite edine pri

A. RASBERGER, Ljubljana, Sodna ulica 5.

Vsak pokvarjen gramofon ali godbeni avtomat
se popravi v lastni delavnici, oz. tudi na lenu
mesta, strokovno pod jamstvom in ceno. Izvršijo
se tudi druga v preciz. mehaniko spadajoča dela.

Velika izber gramofonskih plošč. Ugodna zamena.

Kdor hoče imeti res s pristnim blagom prepletkano hišo, po-
hištvo in lakiranje vozniških koles v peči, naj se obrne na tverko

STONE MALGAJ

Ljubljana stavbeni in pohištveni pleskar in ličar Ljubljana
Koledvorska ulica št. 6

Zajčje kože

kupuje

tovarna klobukov „Šešir“
d. d. Škofia Loka.

COSULICH-LINE

(prej AUSTRO-AMERIKANA)

Trst-Amerika prevaža potnike v New-York redno
3krat, v Južno-Ameriko po 1krat
mesечно. — Pojasnila in prodaja vozniških listov.

SIMON KMETEC, glavni zastopnik za Slovenijo
v Ljubljani, Koledvorska ulica 26.

Jos. Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

priporoča

najcenejši nakup

na debelo in drobno:

galanterijo, srajce, kravate, no-
gavice, moške in ženske šolske po-
trebščine, jedilno orodje, žlice, vilice,
aluminij, toaletno milo, ščetke za
obleko, glavo, zobe in konje, čevljarstvo
orodje rinčice, dreto, sukanec. Istotam se
dobe najboljše ŠIVALNI STROJI za rod-
binsko in obrtno rabo, vse potrebščine za š-
vilje, krojače, čevljarje, NA DEBELO deli za
::: kolesa in šivalne stroje, igle, olje itd. :::

Klobuke in slavnike

vseh vrst od preprostih do
najfinejših dobite vedno v
tovarni za slavnike in klobuke

FRANJO CERAR,
v Stebu, pošta Begunjski pri Ljubljani.

V popravilo prevzema tudi
vsa tozadevna dela ter pre-
oblikuje po najnovejši modi.
V Ljubljani se sprejemajo
pri trdniki Kovarčević i Teršan
v Prešernovi ulici 5, kjer
so tudi vsi vsorci vedno na
razpolago.

KAJO DELIC,
zlatar in draguljar

Ljubljana Hilsjeva ul. 4

priporoča svojo

zlatarsko in draguljarsko delavnico
za nova dela in popravila vsake
vrste, kakor tudi za pozlato-
vanje in posrebovanje.
V zalogi ima zlatnine in srebr-
nine, poročne prstane po vseh
uzorcih in merah, uhane i. t. d.
Kupuje tudi zlato in srebro ter
plačuje po najvišjih cenah, ali
pa izmenjava za novo blago.

Borzni posredovalec
Dragan Vučković

posreduje pri nakupu in
prodaji državnih in vred-
nostnih papirjev, zastavnih,
deviz in valut
Zagreb, Sv. Duh 19.

Telefon 6-69.

Brzjavlj: Vučkov Zagreb.

Pridobivajte naročnike!

Konsumno društvo za Slovenijo
Ljubljana

Poštni predal št. 13.
Telefon inter. št. 178.

Poštni čekovni račun št. 10.532.
Brzjavlj. naslov „Kodes Ljubljana“.

Hranilni oddelek

sprejema hranilne vloge in jih
obrestuje od dne vloge do dne dviga po
4 1/2 %, večje vloge proti polletni
odpovedi po **5 %**.

Hranilne vloge sprejemajo osebno ali po položnicah
centrala v Ljubljani ali pa podružnice:

6 v Ljubljani; dalje: Kamnik, Borovnica, Litija, Tržič, Sv. Ana, Križje,
Radovljica, Gorje, Kor. Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kr. Gora,
Radeče, Celje, Štore, Sočanje, Ljubno, Poljčane, Rogatec, Pragersko,
Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, St. Lovrenc na Pohorju,
Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Crna I., Crna II.

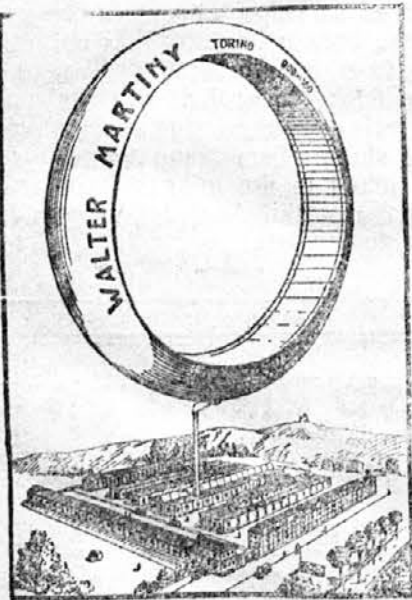
Sodrug, vlagajmo vse prihranke v lastno hranilnico,
katere hranilni kapital znaša že danes

nad 3 milijone kron.

Član društva postane lahko vsak. Pristopati se zamore
v vseh gori navedenih podružnicah.

Delež K 200.—

Pristopnina K 10.

M. Kuštrin,

Tehnični, elektro-tehnični in
gumijevi predmeti vseh vrst
na drobno in debelo.

Glavno zastopstvo polnih
gumijevih obročev za to-
vorne automobile tovarne
Walter Martiny, Torino.

Hydraulična stiskalnica za
montiranje gumijevih obro-
čev v centrali, Ljubljana,
Rimska cesta 2. Prevozno
podjetje za prevoz blaga
celih vagonov na vse kraje,
za kar je na razpolago
10 tovornih avtomobilov.

CENTRALA: Ljubljana, Rimska cesta 2.
Telefon št. 588.

Podružnice:

Ljubljana, Maribor, Beograd,
Dunajska cesta 20, Jurčičeva ulica 9, Knez Mihajlova
tel. št. 470, tel. št. 133, ulica 8.

Vplačana delniška glasovnica K 30.000.000.

Slovenska banka

Telefon št. 567. — Čekovni račun 12205

LJUBLJANA, Krekov trg šte. 10, nasproti „Mestnemu domu“.

Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu. — Izvršuje vse bančne posle najkulantnejše.